

DİSKAR

TÜRKİYE DEVRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU ARAŞTIRMA DAİRESİ

16 Mayıs 2018, İstanbul

İşsizlik ve İstihdam Raporu-Mayıs 2018

**HER BEŞ GENÇTEN BİRİ İŞSİZ,
GERÇEK İŞSİZ SAYISI 6,3 MİLYON**

GENİŞ TANIMLI İŞSİZLİK YÜZDE 18,6!

GENİŞ TANIMLI İŞSİZ SAYISI 6 MİLYON 327 BİN!

GENÇ İŞSİZLİĞİ YÜZDE 19!

GENÇ KADIN İŞSİZLİĞİ YÜZDE 23,6

NE EĞİTİMDE NE İSTİHDAM OLANLAR YÜZDE 22,8

KENTSEL KADIN İŞSİZLİĞİ YÜZDE 27,2!

**EN ÇOK İŞ GÜVENLİĞİ, SOSYAL HİZMET, SANAT VE GAZETECİLİK
MEZUNLARI İŞSİZ**

Özet

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Dairesi (DİSK-AR) Türkiye İstatistik Kurumu TÜİK'in 15 Mayıs 2018 günü açıkladığı Şubat 2018 dönemi Hanehalkı İşgücü Araştırması değerlendirdi. DİSK-AR'ın işsizlik ve istihdama ilişkin değerlendirmeleri aşağıda yer almaktadır.

- Geniş tanımlı işsiz sayısı 6,3 milyon, geniş tanımlı işsizlik oranı ise yüzde 18,6 olarak hesaplandı.
- Genç işsizlik oranı yüzde 19 olarak gerçekleşti.
- Kadın işsizliği yüzde 13,4, genç kadın işsizlik oranı yüzde 23,6 olarak gerçekleşti.
- Yüksek öğrenim işsizliği 11,4 olarak hesaplandı.
- Ne istihdam ne de eğitimde olan gençlerin oranı (NEET) yüzde 22,8 olarak hesaplandı.
- En çok iş güvenliği, sosyal hizmet, sanat ve gazetecilik mezunları işsiz.
- Geçen yıla göre en çok hukuk bölümü mezunları arasında işsizlik oranı artıyor!

GENİŞ TANIMLI İŞSİZ SAYISI 6.3 MİLYON GERÇEK İŞSİZLİK YÜZDE 18,6!

TÜİK tarafından açıklanan dar tanımlı (standart) mevsimsel etkilerden arındırılmış işsizlik 10,6 olarak gerçekleşti. Mevsimsel etkilerden arındırılmış işsiz sayısı ise 3 milyon 149 bin oldu. Mayıs 2018 döneminde genel/standart işsizlik oranı geçen yıla sınırlı bir düşüş kaydederken, genç ve kentsel kadın işsizliği ile üniversite mezunları arasında işsizlik artmaya devam ediyor.

Geniş tanımlı işsiz sayısı Mayıs 2018’de 6 milyon 327 bin olarak gerçekleşti. İş aramayıp çalışmaya hazır olanların sayısı 1 milyon 654 bine yükseldi.

Tablo 1: Geniş Tanımlı İşsizlik (Mayıs 2018)

İşsiz Türü	Mayıs 2018
Dar tanımlı işsizler	3.354
Ümitsiz işsizler	668
İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar	1.654
Zamana bağlı eksik istihdam	465
Mevsimlik çalışanlar	186
Toplam	6.327

Kaynak: TÜİK Mayıs 2018 Hanehalkı İşgücü Araştırmasından yararlanılarak DİSK-AR tarafından hazırlandı.

Çalışmaya hazır olan ama iş bulamayan grubu ifade eden bu sayının 1 milyon 86 bini ise kadın işsizler oluşturuyor. Mayıs 2018 verilerine göre ise 668 bin işsiz iş bulma ümidini kaybetmiş durumda (Tablo 1).

Yöntemsel Açıklama: Geniş Tanımlı İşsizlik

Bilindiği gibi TÜİK tarafından açıklanan dar tanımlı (standart) genel işsizlik oranı işgücü piyasalarındaki durumu bütün boyutlarıyla ortaya koyamıyor. Dar tanımlı/standart işsizlik hesaplarının taşıdığı kısıtlar ve sorunlar nedeniyle, işsizliğin gerçek boyutlarının anlaşılması için alternatif işsizlik verilerine ve diğer işsizlik türlerine bakmak gerekiyor (Tablo1)

TÜİK tarafından kullanılan standart işsizlik tanımı referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve iki hafta içinde işbaşı yapabilecek

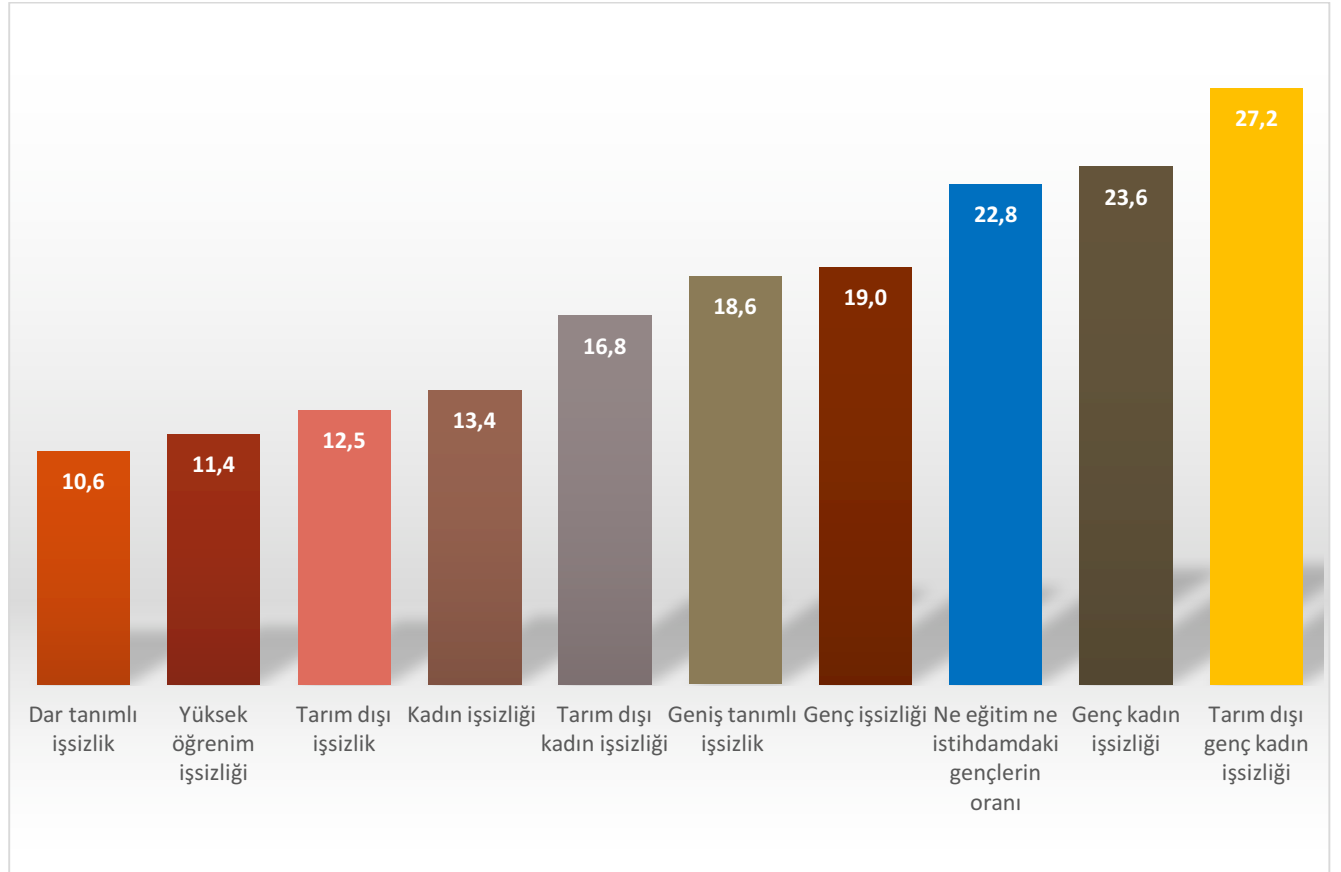
durumda olan 15 ve daha yukarı yaştaki kişiler işsiz kabul edilmektedir. Bu hesaplama yöntemi işsizliğin gerçek boyutlarının anlaşılmasını zorlaştırmaktadır.

Geniş tanımlı işsizlik hesaplaması klasik dar tanım kapsamında yer alan işsizler yanında, iş bulma ümidini kaybeden işsizleri, iş aramayan ancak çalışmaya hazır olan işsizleri, mevsimlik ve zamana bağlı eksik çalışanları kapsayan alternatif işsizlik tanımıdır. Çalışma ekonomisi literatüründe kullanımı giderek artan bir hesaplama yöntemidir.

HER BEŞ GENÇTEN BİRİ İŞSİZ!

Dar tanımlı işsizlik oranı yüzde 10,6 olarak açıklanmasına rağmen diğer işsizlik türleri vahametini koruyor. TÜİK mayıs ayı verilerine göre yüksek öğrenim işsizliği yüzde 11,4, genç işsizliği yüzde 19, ne eğitimde ne istihdam olan gençlerin oranı ise yüzde 22,8 olarak hesaplandı.

Grafik 1: Türlerine Göre İşsizlik Oranları (Mayıs 2018)

Kaynak: TÜİK Mayıs 2018 Hanehalkı İşgücü Araştırmasından yararlanılarak DİSK-AR tarafından hazırlandı.

Kadın işsizliği yüzde 13,4, tarım dışı kadın işsizliği 16,8, genç işsizliği 19, ne istihdam ne eğitimde olan gençlerin oranı yüzde 22,8, kentsel genç kadın işsizliği ise yüzde 27,2 olarak gerçekleşti (Grafik 1).

EN ÇOK İŞ GÜVENLİĞİ, SOSYAL HİZMET, SANAT, BİLİŞİM VE GAZETECİLİK MEZUNLARI İŞSİZ

TÜİK 2017 üniversite mezunu gençlerin bölüme göre işsizlik durumları 2016 yılı ile karşılaştırıldığında yüksek öğretim mezunu ve bölümler arasında işsizlik oranlarının artmaktadır. TÜİK 2016 verilerine göre üniversite mezunları arasında işsizlik oranı ortalama yüzde 12 iken 2017 yılında bu oran yüzde 12,7'ye yükseldi. İşsizlik oranları mezun olunan bölümlere göre ise büyük değişim gösteriyor. En çok sosyal hizmet, iş güvenliği, sanat ve gazetecilik bölümlerinden mezun olanlar iş bulmakta zorlanıyor. TÜİK 2016 verilerine göre sosyal hizmet bölümü mezunlarının yüzde 24'ü, iş güvenliği bölümü mezunlarının yüzde 23,5'u ve gazetecilik mezunlarının ise yüzde 19,2'si işsiz durumda iken bu oranlar 2017 yılında artış göstermektedir.

Tablo 2: Üniversite Mezunlarının Bölümlere Göre İşsizlik Durumu (2016-2017)

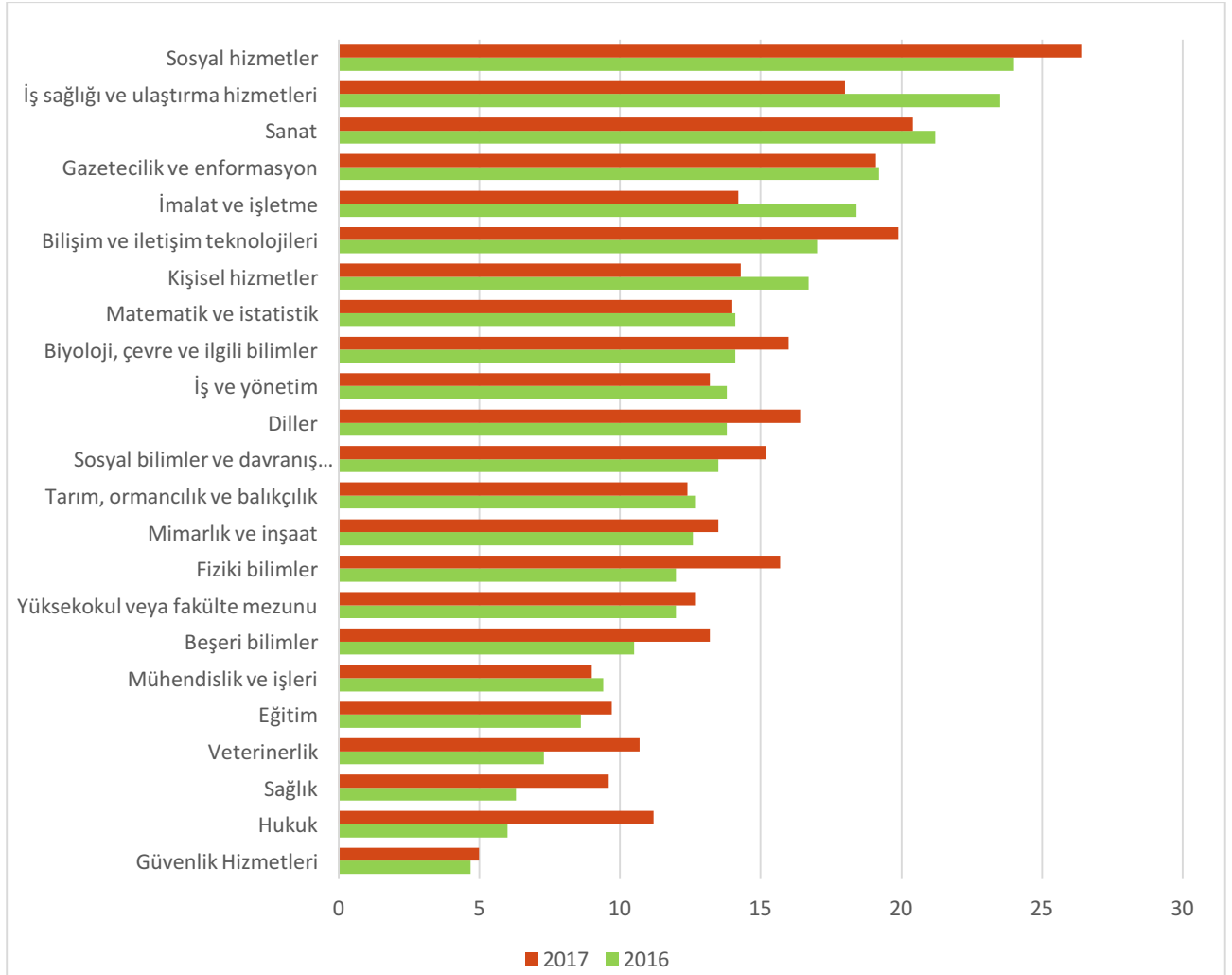
	2016	2017
Güvenlik Hizmetleri	4,7	5
Hukuk	6	11,2
Sağlık	6,3	9,6
Veterinerlik	7,3	10,7
Eğitim	8,6	9,7
Mühendislik ve işleri	9,4	9
Beşeri bilimler	10,5	13,2
Yüksekokul veya fakülte mezunu	12	12,7
Fiziki bilimler	12	15,7
Mimarlık ve inşaat	12,6	13,5
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	12,7	12,4
Sosyal bilimler ve davranış bilimleri	13,5	15,2
Diller	13,8	16,4
İş ve yönetim	13,8	13,2
Biyoloji, çevre ve ilgili bilimler	14,1	16
Matematik ve istatistik	14,1	14
Kişisel hizmetler	16,7	14,3
Bilişim ve iletişim teknolojileri	17	19,9
İmalat ve işletme	18,4	14,2
Gazetecilik ve enformasyon	19,2	19,1
Sanat	21,2	20,4
İş sağlığı ve ulaştırma hizmetleri	23,5	18
Sosyal hizmetler	24	26,4

Kaynak: TÜİK 2016-2017 Yüksekokul ve fakülte mezunlarının en son mezun oldukları alana dair işgücü durumları

Üniversite mezunları arasında ise sağlık, mühendislik ve güvenlik bölümlerinden mezun olanlar ise en düşük işsizlik oranı sahip. Güvenlikle ilgili bölümlerden mezun olanların sadece yüzde 5'i işsiz. Sağlıkla ilgili bölümlerden mezun olanlarda işsizlik oranı ise yüzde 9,6, mühendislik ve işlerinden mezun olanların oranı ise yüzde 9 olarak gerçekleşti (Tablo 2).

2016 yılı ile karşılaştırıldığında 2017 yılında en çok hukuk bölümü mezunları arasında işsizlik oranı arttı. 2016 yılında yüzde 6 olan hukuk bölümü mezunları işsizlik oranı, 2017 yılında 5,2 puan yükselerek yüzde 11,2'ye ulaştı (Grafik 2). Böylece 2016 yılında en düşük işsizlik oranına sahip bölümler arasında yer alan hukuk bölümü mezunları 2017 yılında geçtiğimiz yıla göre en çok işsizlik oranının arttığı bölümlerden biri oldu.

Grafik 2: Yıllara ve Bölümlere göre Üniversite Mezunlarının İşsizlik Durumu (2016-2017)

2016 yılına göre değerlendirildiğinde mezun olunan bölümlere göre işsizlik oranının arttığı bölümler arasında sağlık, veterinerlik, fiziki bilimler, beşeri bilimler, diller, sosyal hizmetler, biyoloji ve çevre bilimler ve eğitimde yer alıyor.

2016 yılında sağlık alanında işsiz kalanların oranı yüzde 6,3 iken 2017 yılında bu oran yüzde 9,6'ya yükselmektedir. Fizik bilimlerde geçen yıla göre yaşanan artış 3,7 puan artarak yüzde 15,7'ye ulaşmaktadır.

Değerlendirme ve Öneriler

TÜİK'in Mayıs 2018 dönemi Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçları özellikle genç, kadın ve üniversite mezunları arasında işsizliğin vahim durumunu sürdürdüğünü ve hatta bu kategorilerde işsizliğin tırmandığını gösteriyor.

İşsizliğin azaltılması ve istihdamda kalıcı ve güvenceli artış sağlanması için önerilerimiz:

- *İş başında eğitim adı altında çırak, stajyer, kursiyerlerin ve bursiyerlerin ucuz işgücü deposu olarak kullanılması uygulamasına son verilmelidir.*
- *“Herkesin çalışması için, herkesin daha az çalışması” ilkesi doğrultusunda haftalık çalışma süresi gelir kaybı olmaksızın 37,5 saate, fazla mesailer için uygulanan yıllık 270 saat sınırı, 90 saate düşürülmelidir.*
- *Uluslararası çalışma normları doğrultusunda herkese en az bir ay ücretli yıllık izin hakkı tanınmalıdır.*
- *İstihdam artışlarında kamunun payı dikkate değerdir. Kamu istihdamının artırılması, kamuda eğreti ve güvencesiz çalışma biçimleri yerine, kadrolu ve güvenceli istihdam artışının sağlanması yaşamsal önemdedir. Kamu girişimciliği ve hizmetleri istihdam yaratacak şekilde yeniden ele alınmalı ve kamuda personel açığı derhal kapatılmalıdır.*
- *Güvencesiz çalışma biçimlerine son verilmeli, tüm taşeron işçilere kadro verilmelidir. Kamu taşeron işçileri kamu işçisi olarak kadroya alınmalıdır.*
- *Uluslararası Çalışma Örgütü ILO'nun “insana yaraşır iş” yaklaşımı temelinde herkese güvenceli ve nitelikli işler sağlanmalıdır.*
- *Kıralık işçilik yasası (6715) Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmelidir.*
- *Sendikal hak ve özgürlüklerin kullanımı güvence altına alınmalı, sendikal barajlar kaldırılmalı, herkesin sendika hakkını özgürce kullanabilmesi için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.*
- *Toplum yararına çalışma programları kapsamında çalıştırılanlar daimî işçi statüsüne geçirilmelidir.*
- *İşsizlik Sigortası Fonunun amaç dışı kullanımına son verilmelidir*
- *Kadın istihdamının artırılması ve işsizliğinin azaltılması için işgücü piyasalarındaki cinsiyetçi uygulamalara son verilmeli, ev içi bakım hizmetleri devletin gereken nitelikli, yaygın ve ücretsiz bakım hizmetlerini sağlaması ile kadının üzerinden alınmalıdır.*